

□—————□
ANY VI. — NÚM. 2.
ABRIL-JUNY DE 1916.
□—————□

BUTLLETÍ DEL CENTRE
EXCURSIONISTA DE LLEIDA

□—————□
SUSCRIPCIÓ anyal al BUTLLETÍ

À Espanya 5 pessetes.
Al Extranjer 5 francs.

□—————□
REDACCIÓ: S. Antoni, 6. □ ADMINISTRACIÓ: Plaça de S. Joan, 15.
LLEIDA (Lérida). = ESPANYA.

INDEX

TEXT.—J. IGLESIAS GUIZARD: Corona de «Semprevives».—† Manel GAYA I TOMÁS: Gent del carrer.—Enric ARDERIU: Relación de las obras impresas en Cervera (continuación).—Vicens Bosch: *Nou Cançoner* (continuació).—F. S. O.: Bibliografía.—Concurs de lectura i escriptura catalanes.—Noves.

GRABATS.—*Nou Cançoner*: Don Lluís de Montellá: Mon pare no 'n tenia: Que regalada n' és.

BUTLLETÍ
DEL
Centre Excursionista de Lleida

Núm. 2

Abril-Juny 1916

Any VI

Corona de "Sempre-vives"

A LA BONA MEMORIA DE D. MANUEL GAYA I TOMÀS

Lo benemèrit Centre Excursionista de Lleida, m' ha fet l' inmerescut honor de confiar-me un treball necrològic destinat a enaltir la bona memoria del que fou il·lustrat consoci, lo mai prou plorat D. Manuel Gaya i Tomàs (a. c. s.)

Se 'm demana lo treball amb tal premura—gairebé la vigilia d' entrar en caixa lo nombre de la Revista aont ha de publicar-se—que a no ser per la honorabilitat de la institució Lleidatana i per la especial devoció que m' inspira tot lo que fa esment a la venerable figura d' aquell home insigne—parent meu per afinitat—, hauria declinat l' honor per no sentir-me amb forces—les meves son sempre migrades—de condensar sols sia en breus paragrafs, tota una vida de intensa espiritualitat.

Si tots los homes fossin lo que fou en vida D. Manuel Gaya, podriem llegir sense esgarrifar-nos la condensació dels Manaments de la Llei de Deu, en la fórmula de «estimaràs a Deu sobre totes les coses i al pròxim com a tu mateix;» perque D. Manuel Gaya, catòlic pràctic, de bona mena, complia preferentment los seus deures espirituals i era al ensemps tan *amic* dels seus *amics*, era tan gran lo seu proisme que sense gradacions en l' inmens cercle de les seus amistats, aquestes creixíen i s' enrobustíen a mesura que 'l *Patriarca de Lleida* les amanyagava amb la seva *bou-homia* característica i cor-prenedora.

D. Manuel Gaya i Tomàs no tenia enemics, ni particulars ni tan sols polítics. Fou dels pocs homes que després

d' una existència de 60 anys, consagrada al treball intens en sa major part i al públic en general en lo noble exercici de sa carrera Notarial, se 'n anà del món deixant darrera seu una blanca estel·la de benediccions i de simpaties.

Tots los que tingueren la sort, a Lleida, i fora d' ella, d' acompanyar-lo, en sos passeijos i en col·lectivitat, en la dolça intimitat del roflló amical que tot sovint formaveu quan ell prenía la paraula, recordaréu que la seva vèrbola us entrava a l' ànima, que adhuc en sons *plans* exagerats de pantanos, creuament de ferro-carrils, carreteres etzètera (tota la província de Lleida hauria sigut creuada per ell de ferro-carrils imaginaris) hi notáveu la clarividència i l'acurament del home d' estudi amb la riquesa d' una imaginació que feia *possibles*, sentint-lo raonar, los plans mes escabellats i les obres mes costoses i enrevessades.

En l' exercici de la seva professió acudíen los clients al seu despatx a escoltar los seus concells mes que a firmar escriptures, amb tot i esser durant bon nombre d' anys lo Notari predilecte. Arreglador i conciliador per excel·lència, tot ho conjuminava a la manera del seu gust que arreu era lo de tots; i especialista en *Capitols matrimoniais*, quants i quants matrimonis de la província de Lleida li deuen lo seu benestar i... quantes sogres i nores rendiren sos penons de guerra i paràren llurs focs devant de la mitja rialla fresca del Notari amic i de la observació atinada i sempre justa del eminent conceller.

Poc a poc sense voler-ne cap, ans al contrari, fugint de tots ells, per la seva modestia gairebé exagerada, anà ocupant diferents càrrecs honorífics (Secretari general de la Academia B. Mariana, Presidència del Cos d' Adjunts dels Jocs Florals, etz. etz.) i en tots ells se feu indispensable pel seu saber i per les seues virtuts. La opinió de D. Manuel Gaya al judicar les Composicions dels Certamens, era sempre escoltada amb devota veneració i gairebé sempre tombave la balança cap al costat aont sa ullada certera 's dirigía, doncs com era lo *bon gust* lo mes ric floró del seu patrimoni intel·lectual tot treball mancat d' elegància o de sentit poètic anava al cove mal·ferit pel bisturí de la seva crítica insinuant i justiciera.

Lleida va esser sempre la seva segona patria i per a fer-la *quedar bé*, feia ell lo que a voltes haurien d'haver fet entitats o personalitats de mes fortuna o de mes relléu social. Gairebé cada any la festa dels Jocs Florals tenia una segona part a casa seva que fou fins que morí *la casa dels poetes i escriptors*. Ell los convocava a casa seva, (moltes voltes los tenia per hostes) los obsequiava, i a l'entorn d'una taula en delitosa confraternitat, se llegien treballs literaris, se menjaven dolços, se bebién vins i licors i s'fumava rics tabacs.

Allí en aquella dolça intimitat o en l'altra no menys agradosa del *banquet* dels Jocs Florals, se descobrién les dots de prosista eminent de D. Manuel Gaya, qui pregat pels intims que havien tingut la sort de recollir les primícies del seu talent literari, mig vergonyós i espantat, com qui té por de fer-ho malament, llegien a les darreríes aquelles feligranes que s' titulen «Lo Renc de Lleida», «La mula jove», «Gent del Carrer», etz. etz., que tingueren lo poder de fer quedar boca-badant d'entussiasme al mes gran de nostres costumistes, l'il-lustre novelista, gloria de la terra, D. Narcís Oller.

Lo mateix passava cada any després del Certamen de la Academia B. Mariana. La nit del Certamen a manca d'un banquet, a la Academia, se reunien molts poetes premiats a casa del *pare de tots* D. Manuel Gaya, i allí comensava la segona part de la festa mes atractiva i escaienta si cab, que la primera, per lo sencilla i espiritual.

Si la Ciutat de Lleida va esser la segona patria de don Manuel Gaya, cal fer constar que la seva *primera* fou Maldà, aquell poblet costerut de Segarra, que desde 'l seu mirador de darrera 'l Castell enrunat, guaita l' Urgell. En aquell poblet costerut va naixer de familia honrada i prestigiosa; allí va fer-se home estudiant llatí a les ordres de Mossen Josep Esqué i repassant-lo sota la figuera del hort de sos majors, quan encar creia que Deu l'havía cridat pel camí del Sacerdoci, com després hi repassà als estius les «Institucions de Justicia» quan decididament cursà la carrera de Dret a la Universitat de Barcelona. D' aquells temps de la vida d'estudiant aplicat, de D. Manuel, podrien dir-ne mes que jo, figures lleidatanes de tant relleu com D. Magí Morera Galicia, D. Ignaci Simón i Pontí i D. Anton Ortiz, que foren sos companys.

Tots los vells de Maldà i adhuc molts de mitja etat recorren amb gust aquelles converses fruitoses sostingudes amb lo benemèrit patrici al *radera del Castell* del seu poble nadiu, lloc escollit per ell per a posar-hi *càtedra* de Agricultura i de projecte d' obres i de millores.

Amb la seva rica imaginació *posava* fonts al poble, *feia* un pantano que recollís les aigües del Tallat i vessants d' aquelles serres, *plantava d' americàns* tot lo terme, *curava* la plaga dels olivers i de la vinya, *solucionava* un aixample de població, aixecant-hi cases desde la entrada fins al *Puntarró*, i ho creuava tot de carreteres i de camins veïnals.

—¡Coses de 'n Gaya!—deien tots, pero escoltant-lo se 'ls feia la boca aigua i 's dalien per a findre lloc preferent al voltant del seu mestre, paísà i amic de cor.

A Maldà hi passà les hores mellors de la seva vida, a Maldà a la vora dels *seus* desgranà les seves il·lusions com en rosari de goig, per a tornar-les a engranar en la roda sens fí del seu patriarcalisme en la llar del casal del seu patrimoni que heretà de sos pares i engrandí amb ses economíes o en l' altra llar, que considerava seva, de cal Capdevila, breçol de la seva carinyosa muller, la simpàtica D.ª Coloma, tipo acabat de senyora distingida i de pagesa de la terra, tot d' una peça, que també escollí de Maldà, aont hi nasqueren alguns dels seus fills car los altres foren nats en son pelegrinatge per les Borjes, primera residència Notarial i per Lleida; i a Maldà finalment descansaràn, un día, les seues despulles per especial disposició testamentaria del finat.

A pesar del seu aspecte patriarcal al que dava relleu l' hermosura d' una testa venerable, blanca com la neu del Montseny, D. Manuel Gaya fou un nin tota la vida. Se pot dir que de la neu dels bolquers va passar a la neu dels cabells blancs sense transició de cap mena.

Ingénuu com un infant somniava despert i com un infant s' esporugüia.

Si algú volia deturar la vèrbola del mestre en ses converses *radera del Castell*, no li calia mes que senyalar una punta de núvol, llunyana, gairebé invisible al últim confí del horitzó i poruc D. Manuel s' aixecava i procurava dar a entenent als amics, de que se 'n anessin per temor de que esdevingués una tronada.

A voltes en sos passeigs, quan mes entusiasmat estava en sa conversa, se parava en sec i deia—¡Passa...! ¡Passa...! —Guaitaven sos companys i no encertaven a veure mes que a un kilòmetre al llarc de la carretera, un goç que tot remenant la quía s' apropiava confiadament.

I era que aquell nin etern, aquell infant ingenuu de cor tendre i de cabells i barba blanca, tenia una por terrible als frons i als goços i en son terror, que a voltes arribava al paroxisme, hauria sigut capaç d' estimbar-se.

¡Benaventurats los pobres d' esperit perque d' ells ha de ser lo regne del cel!

La producció literaria de D. Manuel Gaya i Tomàs, pot dir-se que està tota repartida en bon nombre de diaris i revistes.

Escrigué la major part de sos articles en castellà, i en la mateixa llengua estampà sas famoses «Vistas de Roma», treball eruditíssim que transportà al llegidor als temps llunyans d' aquell poble que fou lo dominador del mon.

A la florida del nostre renaixament literari se sentí agullonat de rendir-hi son tribut com a bon fill de la terra que sentia lo *Quid Divinum* i començà la tongada de quadrets populars, plens de llum i de colors que 'l Cos d' Adjunts dels Jocs Florals de Lleida, per a honorar la memoria del que fou son digne President, publicà després de la seva mort, en un petit volum luxosament estímpat en la casa editorial «Sol i Benet».

Acoblar tota la producció literaria del il·lustre publicista en un volúm fóra obra meritoria.

I are per acabar aquet modest treball, ja que som en temps de sementer siem permès sembrar una pensada que jo so vist, mes d' una volta, realitzada en somnis.

En la planura d' aquell mirador esplèndit de Maldà, darrera 'l castell enrunat, *Càtedra* i lloc de tans dolços records pels qui coneixien a D. Manuel Gaya, jo voldria que 'l somni prengués forma real i s' hi aixequés, sobre humil peanya una estàtua del excels *patriarca* en acitit de dirigir la paraula als seus estimats compatricis.

Alli a la vista de Lleida, i de tot l' Urgell, semblaria que D. Manuel, l' il·lustre patrici que tots plorem, vetlla per nosaltres i ens conforta i anima amb los seus concells.

¡N' hi a tants i tants, que ja en vida, amb menys me-reixemens qu' ell, tenen *estàtua!*

La primera llevor està sembrada.

Ara, lo Centre Excursionista de Lleida té la paraula i dirà si la collita pot arribar a granar.

J. IGLESIAS GUIZARD.

Barcelona, 1916.

Gent del carrer

Fa vell lo conèixer ja dos temps en la vida, i retraure la comparança entre l'un i l'altre; però faci jove, faci vell, jo trobo que la vida en els poblets era abans més patriarcal, més poc somoguda per les passions extranyes al veïnat, més típica i distreta, sobre tot en la varietat d'anants i vinents que en llarga professó, durant l'any, passaven pel carrer.

Tots ells anaven molt ben caracteritzats, i sortien arreu arreu l'un després de l'altre, com si fossen belitres d'una farsa en un teatre per hores.

Jo'ls veig a tots encara per entre la boirina del passat, i recordo sa fisonomia enfosquida un poc per la polsaguera del camí de la vida; i'm sembla que encara'ls he de tornar a veure a tots, quan jo torni a ser petit; mes ¡ai! que l'aigua que passa pel Segre davant la banqueta no tornarà a passar mai més.

Vides i rius, avall, avall.

Abans d'enterrar-lo, dexeu-me dir adeu a tot un món, que s'ha mort.

Començo per los més petits, per aquells pobriçons, que de porta en porta anaven demanant caritat.

Ne passava un, que no hi era gairebé tot: era un infeliçot de bona mena, tartamut i monossil-labenc, parlant, més que amb la boca, amb ganyotes i cops de cap, graciós sense gracia, per misericordia, alt i prim i jovenot encara: vestia calces apedaçades, calcilla ratada, a peu nu a l'estiu, i sense rès al cap, ni dins, ni fora; i a l'hivern, portava sabates i peucs captats, una samarra embetada pel davant, una manta tota filagarçada, i al cap una gorra de color de llebra, que havia sigut

musca, i posada com si fos una bossa; i realment ho era per encabir les troballes de puntes de cigarro i papers, i'ls tresors d'aquella beneïta pobresa.

Tampoc faltava mai, per allà a la tardor, un altre pobre, que era vell, gros, de bona mida, ben plantat encara, amb un pla d'esquena com un eral: portava barbes blanques, una capa llarga sense pèl ni color, i un bastó en forma de gaiato. A cada entrada demanava: «volen fer dir la oració de Sant Antoni?» i si li responien, «dièu-la», se sentava al primer graó i anava recitant:

¡Oh candela rutilante
de celestial resplendor!
Antonio de Padua amante
en la fè firme i constante
de su divino Hacedor, etc.

I així anava dient tots los responsos del Sant amb una veu tan convençuda i vocalitzava amb tanta netedat, i ho deia amb un tò tan solemne i devot, que tota la canalla'ns el miravem, com si fos un vell profeta, vingut de l'altre món.

Una vegada a l'any venia un pobre, que li deiem lo dels muixonets. I no era perquè'n portés cap, sinó perquè mig recitava i mig canturrejava un romanço, una auçellada de girics i xarrameca muixonera, traduint lo que diuen los auçells quan canten: giratija lo pardal, set-per-vuit la guatlla, i feia la perdiu, lo pinsà, lo passarell, la cadenera, lo canari, l'rossinyol, tan ben imitat, com si tingués a la gola una gaviada de tota mena de muixons. Una volta portà dos germanets, fills seus, que refileven com ell; un capellà del poble, que ensenyava llafí, s'enamora i s'encarregà dels dos, i durant dos anys los mantingué de pa i gramàtica: i'ls dos arribaren a cantar missa, i foren dos senyors Rectors, de bo de bo; i aquell pobre vellet dels muixonets morí tip i plè de goig i felicitat, posant batlle i majordona en dues abadïes.

Passaven cegos tocant lo violí, venent i cantant romanços; altres, acompanyats d'una dòna o d'un xiquet, feien la historia de l'*Ultimo ajusticiado*, amb grans reflexions morals, que les dònnes i quitxalla escoltaven com sermó de Novenari; un vell dels temps de Cicerò, s'arriscava a dir los Salms; un ermità amb una capelleta de fusta al coll i a dins la Mare de Deu, que besava tothom al donar-li'l pa, omplia a curull lo ci-

vader; un peregrí de bo de bo, amb un barret d'ala alta al davanter, amb capa i valona sembrada de petxines, gaiato i carabaceta, venia de recórrer les quatre parts del món; lo teixidor de Barcelona, fugint de la vaga o de la revolució, se'n entornava a casa, captant de poble en poble; i una faltada, no demanava mai rés, i d'entrada en entrada cantava sempre la mateixa cançó:

Caterina se'n pentina
 tin tant amorosa,
 Caterina se'n pentina
 tin tant amorosament, etc.

Tots aquells pobres eren bona gent i de bon humor: ni envejats, ni envejosos, anaven captant i resant, besant lo pa que se'ls donava, i beneint la caritat que Nostre Senyor vingué a escampar per tot lo món.

La jaieta amb son caputxo al cap, i a la mà'l bastonet, passava parts de rosari; un esguerrat ensenyava i cantava ses llàstimes; i la montanyesa vinguda, com la tramontana, de les afraus del Pirineu, amb una criatura al coll, un'altra al ventre, trobava també pa per tanta gent.

La gitana captava dient la bonaventura, mentres la cobla de gitanos i gitanets acampava darrera'ls corrals del poble, tirava la seva dula morta de gana i tacó pels sembrats, i replegava les gallines mortes que trobava i les vives que podia.

Tota aqueixa pobretalla prenía moltes voltes a l'hivern un seti als racers, abrigats del vent i plens de sol, i de dònes que bresaven i feien mitja, donant cop d'estisora a les calces que cosien, i a la roba de tothom. I allí aquella pobretalla contava llurs vides i miracles, coses de la terra nadiua, i rondalles de les encontrades passejades, los fets de més relleu vistos per ells o sentiits contar, exagerats per la imaginació i bona fè de tota aquella gent, decantada per natural cap a lo extraordinari i meravellós. ¡Quantes llegendes hauràn començat en semblants rofllets i parlaments!

Llençava aqueix brot de vida rural un flaire d'un sentit moral tant sà, que encara sento de tan lluny sa bona olor: lo pobre que captava, i'l pobre que treballava, i'l ric que cullia, se sentien tan germans partint-se'l pa, que no sortia d'aquells cors i d'aquelles boques més que paraules d'agraïment per

Deu i per als homens; i cada hu vivía tan content, com si tot lo món fos seu.

Alternava amb eixes colles de pobres i gitanos tota una munió d'artistes i revenedors, que feien una crida per places i carrers, de llur mercancía i habilitat.

Lo més matiner era un pegot foraster, que venía cada quinzena i esvalotava tot lo veïnat amb son crit de *¡sabates per adobar!* Era tan matiner que un dia al passar per davant d'una casa d'un dels carrers més forans del poble, li sortí al pas desde una entrada una dòna, que li digué:

—Escoltèu, sabater, i entrèu una mica si us plau.—I amb veu baixeta, de confessionari, li anava dient:

—A primera hora d'aquesta matinada, la pobra Treseta ha fingut un xic. Ha patit molt, i ha fet una prometença, si sortia be del treball, que seria padrí de la criatura lo primer home que passaria pel carrer. Sabater: has de ser padrí: no l'hi pots negar a la pobra Treseta.—

Lo sabater va esclafir en una rialla tan forta com una canonada, i com enraonava a crits, baladreja dient:

—¡No ho sabia que fos sant! ¡No ho sabia que fos sant! Ja he fet un miracle,—i reia com un boig.

—Calla, boloni, que la partera no vol soroll.

En què quedem: ¿seràs o no padrí? i no cridis tan fort.

—Amb una condició.

—Diga-la.

—Que'l xic té de ser sabater, com son padrí, i'l pendré d'aprenent.—

Després, formalisant-se, afegí:

—¿I a quina hora batejarèu?

—A les tres, sigues aquí.

—Me'n alegro de tot i expressions a la Treseta... *¡Sabates per adobar!*—

Aquest pegot treballava sempre en una entrada enfilant tota la porta, i de cara al carrer, esbroncant i escridassant a tothom que passava. Ell estava sentat en una cadira de costura, lo cociol de remullar les soles a la esquerra, i a la mà dreta'l porrò plè de vi, i estira que estiraràs lo linyol, i canta que cantaràs, i alça que alçaràs lo porró, i esbronc ferm i viu a tothom.

També matinejava'l cadiraire, que carregat de cadires sense cul, i d'altres de barrons trencats que anava arreplegant, cridava amb tota força:

¡Al cadiraire, dònes! Cadires per adobar!

¡Adoba cocis i ribells! cridava un altre sarandeco, mig vestit, mig despullat, seguit d'una dòna que feia remor com de rubina, amb tants rosaris com portava penjats al coll.

¡Pells de llebra i de cunill i caixap, si n'hi hà cap! se sentia sempre a l'endemà d'una forta diada.

¡Esmolar estisores i ganivets! cantava més afinat un esmolet vestit amb una brusa gairebé fins als peus, i carregat amb la roda al coll.

¡Cedaços! deia'l cedacer, que n'arreglava i venia, sonant un xiulet de tres o quatre llenguetes, que llençava un sò de flauta tant dolç, com si fos contrasenya amorosa.

Lo crit *¡Al marxant, dònes!* les feia sortir totes de les cases; i l'aixerit marxant deturava la mula, si la gastava, obría les dues caixetes que per banda l'arri portava, i bromejant amb l'una i l'altra, despatxava tant com volia, deixant-les amb les butxaques escurrugades.

Los frauaires, amb grans farcells creuats al coll los de la dòna, i sostinguts amb un bastó los de l'home, desplegaven los mocadors i peces de cobrellits i indianes per les entrades i'ls pisos, voltats d'ames de casa i fadrines, que badocaven deixant d'aquells colors tant forts i vius de les teles gabatxes.

¡Plata i oro quien vende! buscava'l castellà; *calderi e paelli* el piemontès, fent una música com de ferrets de ronda, repicant amb lo martellet sobre'l mànec de les que portava al coll; *farsugas*, volia'l gallego; *santi di guixi* venia l'italià, sempre blanc de pols; *pebrots i tomàquets*, baratava'l Camperol amb *drapots i ferro vell*; i altres portaven peix de Tarragona, vencills d'Aragó, graneres i tenalles de Valencia, forques d'Alentorn, plats i tupins de la Selva, porrons de vidre de Fullea, cantis de Verdú, trementina i oli de ginebra de Tuixent. safrà de la Manxa, o més be de Rocafort de Queralt, marranxons de les masies de Solsona, cireres de Solivella, pressics de Puig-gros, codonys de Vallfogona de Riu Corp, ensaramenyas del Vilet, pomes de Valls, cendra de parrera i camamilla de Linyola, i per la festa major furrons d'Agramunt, i cindries i melons de Lleida.

Los guimerans buscaven l'oli; los de Mongai les morques; los guixaires de Cervera la pinyola; ous i gallines l'esplugany de Francolí; segalós los de Segarra; i vi i aiguardent los d'Urgell.

A l'hivern veníen lo pentinador de cànem i 'ls quarteraires d'olives; a la primavera los cavadors de vinya i podadors; a l'estiu los volants de Vic i les dalles de la Vall d'Aràn; i a la tardor lo porgadoraire, i quan se portava'l sac de xeixa al molí ventada a cabacets, per a fer coques i pa blanc per a la festa major, no faltaven mai l'emblanquinador i'l matalasser.

¡Si'n passava de gent pel poble!

Una vegada vingué una companyia de còmics i pallaços: caminaven amb unes cames de fusta mès altes que les teulades. Aquell cop ens va deixar muts d'admiració a tota la canalla. ¡Que n'hanríem afillat de nius amb aquelles cames!

Tota aquesta gentada ha fugit dels poblets. Lo carril ho ha escombrat tot; la ciutat s'ho ha xuclat. Los pobles petits són masíes de la ciutat; la fita del terme de la vila ja no es lo fi del món; los vilatges són gavies de micos i lloros que han après be o malament i estrafet la parla i les modes de la gaviada gran del mig; les cançons de ronda y de breç i de les treballades són bocins de sarsuela de pinxos de Madrid, i pedaços de flamenc esgargamellat; i s'ha perdut en gracia, en naturalitat i costums, lo que s'ha guanyat en pretensions, en uniformitat i en les emocions nervioses d'una barreja, en que ningú viu content, ni s'enten. Som més aprop tots; no perquè'ns estimem més, sinó perquè'ns estreny més la soga que'ns té lligats.

Abans d'enterrar-lo, deixeu-me dir adeu a tot un món que s'ha mort.

Adeu, gent del carrer, companys de ma infantesa, distracció i alegríia dels recons petits del món, exemples del treball i de la pobresa portada cantant i rient. Los vostres hereus són més rics, més sabis, més manyosos, més llegidors, però estan més tristos i donaràn més mals de cap que vosaltres.

Dormiu en pau.

† MANEL GAYA I TOMÁS.

Relación de obras impresas en Cervera

(CONTINUACIÓN)

180.—Oratio | apud cervariensis | Academiae Senatam | pro obtinendo in Jur. Civ. Doctoratu | Habita | a Nob. Domino | D. Josepho-Francisco | de Portell, et de Peyri, | ad XV. Kalendas Julii | Ann. M.DCC.XLIX. | = | *Cervariæ*: Typis Academicis | excudebat Emmanuel-Laurentius Ibarra, & Marin.

4.º—16 pag. num.—Sign. A-A4.—Recl.—Sin tit.

Portada: v.ª bl.—Texto.

Va añadida, siguiendo la misma numeración: (Pág. 7 á 16),
In doctorali | ejusdem laureâ | Inauguratoria oratio | apud eundem Senatam | recitata | a D. Augustino Formiguera, & Artigas, Jur. Can. Doctore, istiusque Regio | Professore.

Ejempl.—Dalmases; Herrera.

181.—Ave Maria | Acta | Capituli Generalis, | celebrati | apud primævum Cervifrigidi | Conventum Ordinis | SSmæ. Trinitatis, | Redemptionis Captivorum, | *Die 3. Maij anni á Christo nato 1749.* | Breviter perstrincta, | et accuraté deprompta ex authenticis | singulis Provincijs remissis | = *Cervariæ*: | Ex Typographiâ Regiæ, ac Pontif. Universit. | apud Josephum Barber, et Societatem.

4.º.—15 pág. num.—Sign. A-A4.—Reclamos.

Portada orlada: v. en blanco.

Texto.—Contiene el acta del Capítulo celebrado en Cervifrigida (Cervera?) en 3 de Mayo de 1749, la cual se halla suscrita por: «Fr. Guil-ielmus Generalis, Fr. Clemens Couret Diffinitor Generalis Provinciæ Franciæ, Fr. Balthazar Emmanuel Bazan Diffinitor Generalis Provinciæ Castellæ, Fr. Ludovicus Franciscus Bacit du Boureg Diffinitor Generalis Provinciæ Picardiæ, Fr. Michael Pasqual Diffinitor Generalis Provinciæ Aragoniæ, Fr. Augustinus Bousquet Diffinitor Generalis Provinciæ Occitanæ, Fr. Laurentius Crespo Diffinitor Generalis Provinciæ Bæticæ, Fr. Petrus Franciscus Vacchini Diffinitor Generalis Provinciæ Italiæ, Fr. Benedictus Roux Diffinitor Generalis Provinciæ Franciæ Reformatorum, Fr. Melchior á S. Francisco Diffinitor Generalis Provinciæ Discalceatorum, Fr. Paffe Secret. Capituli Generalis.

Certificado de la autenticidad del acta de este Capítulo «Datum Parisijs, apud Sanctum Maturinum sub^rsignis manua- libus nostro, et Secretarij nostri, sigilloque administrationis nostræ Generalis.—Fr. G. La Febure | Generalis.—Mandato Rmi P. ac D. N. Generalis. | Fr. Paffe Secretarius.—Locus + Sigilli».

El volumen en que se encuentra este opúsculo contiene las Actas del Capítulo provincial de Trinitarios calzados desde el año 1730 al 1806.

Ejemp.—Bib. Prov. Lérida. Actas de Capítulos de Trinitarios.

182.—El Congregante | practico | en las Congregaciones | de estudiantes | de | Maria Santissima, | que con autori- dad | Apostolica están fundadas en | los Colegios de la Com- | pañía de Jesús: | o | Libro de estas Congregaciones | Ano (Escudo de la Compañía de Jesús) 1749. | *Cervera*, en la Imprenta de | la Universidad, por Joseph | Barbér, y su Compañía.

12.º (13 cm.: caja 106 × 56 mm.)—404 páginas + 2 hojas. —Sign. A-R₆.—Recl.—Sin titulillos.

Portada: v.ª bl.—Texto precedido de Introducción, dividi- do en catorce capítulos y seguido de Conclusión.—Índice.—Suma de las licencias, en las cuales se dice que ha compuesto el libro el P. Pedro Ferrusola (Fecha Gerona 3 Diciembre de 1749).—Die 8 Decembris Anni 1749. Imprimatur, Fr. Josephus, Episcopus Cœlsonemis.—Licencia del Consejo.—Tasa.—Tes- timonio del corrector general.

Bibliog.—Inventario de los libros que pertenecieron a los Jesuitas de Lérida. Larraz (Relación de la vida del P. Ferru- sola pag. 28 y 29), Caballero (I-137). Torres Amat (p. 250). Hervás (I-58). Backer (I-1848).

Ejemp.—Arch. Catedral: Dalmases: Herrera.

183.— + | Aparición nueva | de una mala alma: al Cura del lugar de | la Figuerosa.

s. l., s. i, s. a.

4.º (20 × 15).—18 pág. num.—Sign. A-A₃—Recl.—Sin tit. —Apostillas.

Título.—Texto.

Finge el autor la aparición de una mala alma para rectificar conceptos vertidos anteriormente contra la operación practicada en un hidrópico que falleció algún tiempo después de la misma.

Al fin se lee «para que conste doy el presente, fecho en mi Parroquia de la Figuerosa á 18 de Diciembre del año 1749. El Cura de la Figuerosa».

Aunque no tiene pié de imprenta, los tipos de las letras y la forma de impresión permiten suponer que fué impreso en Cervera este folleto.

Ejempl.—Herrera.

184.—(Antep.) Josephi | Finestres | et de Monsalvo, | I. Cti, et Antecessoris | Prælectiones | Cervarienses |

(Port. á dos tintas) Josephi Finestres et de Monsalvo Barcinonensis I. Cti, et in regio Cervariensi Athenæo primarii legum antecessoris, Prælectiones Cervarienses, sive Commentarii academici ad titulum Pandectarum de liberis, et postumis, cui subjungitur Diatriba de Postumis heredibus instituendis, vel exheredandis, et ad titulum de acquirenda, vel omittenda hereditate.—Cum duplici Indice, altero Legum illustratarum, altero Rerum, & Verborum.—Superiorum permissu.—Cervariæ Lacetanorum: Typis Academicis, per Josephum Barber, & Soc. An. Chr. M.DCC.L.

4.º perg. 12 hojs. prels.—489 pags. 11 hojs. y 1/2 de indice Sign. §-§§§ y A—Vuu. Recl.—Ded. á S. José en forma de inscripción—Licencia de la Universidad por D. Fran.º Ganyet en Cervera 5 Junio 1750—Censura del Dr. Raymundo Guau por Solsona en Cervera XIII Cal. Aprilis 1750—Decreto Solsona 23 Marzo 1750—Testimonium de D. Manuel Joven y Trigo—Emendanda—Index capitum De liberis et postumis heredibus Instituendis, vel Exheredandis (IV partes)—De postumis, et qui postumorum loco sunt heredibus instituendis, vel exheredandis (V Cap.)—De acquirenda, vel omittenda Hereditate (III Partes)—Cupidæ legum juventuti S. (Ded.ª, en cuyo final promete, si estas no desagradan, otras prælecciones, las cuales aparecieron efectivamente en 1752)—Texto—Index legum quæ in hoc volumine explicantur, illustrantur, emendantur.—Index rerum et verborum.

Segunda parte:

(Port. á dos tintas) Josephi Finestres et de Monsalvo, Barcinonensis I.(—)Cti, et in regio cervariensi Athenæo primarii legum antecessoris emeriti, Prælectiones cervarienses, sive Commentarii academici ad titulos pandectorum De inofficioso testamento, ac de vulgari et pupillari substitutione. — Cum duplici Indice, altero Legum illustratarum, altero Rerum, & Verborum—Superiorum permissu.—Cervariæ Lacetanorum: Typis Academicis, per Josephum Barber, & Soc. An. Chr. M.DCC.LII.

4.º perg. 4 hojs. prels. 360 págs. + 8 hojs. indice.—Sigs. A-Aaa.—Licencia de la Universidad por D. Fran.º Gañet en Cervera 22 Junio 1752.—Censura de D. José Moliner por Solsona, Cervera pridie Kal. Maii, 1752.—Imp. De Urien. Decreto Solsona 8 Mayo 1752—Index capitum de querela inofficiosi testamenti (XIII Cap.)—De vulgari, et pupillari substitutione (III Partes).—Adolescentibus Jurisprudentiæ Studiosis—Texto.—Index legum quæ in hoc volumine explicantur, illustrantur, emendantur.—Index rerum et verborum.—Emendanda.

Bibliogr.—Biblioteca, 2071: Gallisá, 11: Cat. de la Bib. del M. de la Romana pág. 21.

Ejemp.—Bib. Nacional 2:12477 y 12474: Bib. provincial de Huesca 6783 (1.º tomo): Bib. de R. S. S. de San Carlos de Zaragoza (1.º tomo): Bib. Prov. Lérida: Archivo Catedral L.: Misioneros del C. de M. de Cervera: Tella de Tarroja.

Del primer volumen de esta obra hay una reimpresión, sin año, la cual es como sigue:

Josephi Finestres | et de Monsalvo, | Barcinonensis I Cti; | et in regio cervariensi Athenæo | primarii legvm Antecessoris | Prælectiones | Cervarienses, | sive | Commentarii academici | ad titulum pandectarum | de liberis, et postumis, | cui subiungitur | Diatriba | De Postumis heredibus instituentibus, vel exheredandis, | et ad titulum | de acquirenda, vel omittenda | hereditate | — Cum duplici Indice, altero Legum illustratarum, | altero Rerum, & Verborum. | — Tomus primus. | — Superiorum permissu.—Cervariæ Lacetanorum: Typis Academicis.

4.º 12 hojs. prel. + 515 págs. + 12 hojs. indice.—Sigs. §-§§§ A-Yyy.—Reclamos.

Antep.—Port.—Ded. á S. José—Licen. de la Universidad suscrita por el Scrio. D. Fran.º Ganyet Cervera 5 Junio 1750.

Censura de D. Raymundo Gwau, Cervera 13 Calendas Abril 1750.—Imprimatur del Vic. Gen. D. Urien, Solsona 23 Marzo 1750.—Testimonio de Manuel Joven y Trigo Pro-Canciller.—Recomendación de la obra por Gerardo Meerman celebre Jurisconsulto.—Emendanda.—Index capitum—Cupidæ Legum Juventutis.—Texto (De liberis et postumis heredibus instituentibus, vel exheredandis—De postumis, et qui postumorum loco sunt, heredibus instituendis, vel exheredandis—De adquirenda, vel omittenda hereditate)—Index Legum—Index Rerum et Verborum.

Obsérvese que la diferencia más notable entre esta edición y la primera es la adición del elogio de Gerardo Meerman.

Ejemp.—Bib. San Isidro 37262.

Nou Cançoner

(CANÇONS RECULLIDES PER MOSSÉN VICENS BOSCH).

XIII.

DON LLUÍS DE MONTELLÀ

(Recullida a Talarn).

La vida de les ga-le-res qui la po-gues con-tem-plar
 es u-na vi-da molt ma-la ja set anys q'hi tinc'h a-mar

La vida de les galeres—qui la pogués contemplar!
 Es una vida molt mala—ja set anys que hi tinc'h d'anar.
 Acabat la corantena—llicencia vaig demanar;
 llicencia demano al Comte,—no me l'ha volguda dar:
 la demano a la Comtesa, —la Comtesa me'n va dar;
 la llicencia que'm donava—que'l mar devía passar.
 Quina sort va estar la mèva - que ab una hora vaig passar
 Los primers homens que encontro - van estar los meus germans
 —Ay, germans meus, si'm diriau—la nostra mare que fa?
 —Don Lluís, la nostra mare - no hi veu got de tant plorar.

—Anemhi, germans, anemhi—anemla 'n a consolar.
 —Ay veshi tu, Lluís, veshi —veshi tu, si hi vols anar.
 Al pujarne de l' escala — els dos se van abraçar.
 —Ay mare, la meva mare, —la meva esposa qué fa?
 — Don Lluís, la teva esposa—se n' ha tornada a casar,
 s' ha casada a llunyes terres—ab un noble capitá.
 —Mare, daume la guitarra, — la que solía tocar,
 que jo vull anâ a rondarla, —potser no 'm coneixerá.
 Al primer pedriç que encontro—ja me li poso a cantar:
 - Despertate 'n, amoreta—sentirás aucells cantar.
 —Allò no es aucells que canten, —ni sirena de la mar,
 que n' es Don Lluís que 'm ronda—Don Lluís de Montellá.
 — Si sabia jo que ell era — prompte el faría matar.
 —Marit meu, si a ell mataves, — per mi ja pots començar,
 perque les amors primeres són molt males d' oblidar.
 No passá l' espay d' una hora — Don Lluís mort ne va estar;
 no passá l' espay d' una altra — que l' amor ja va finir.
 L' un l' enterren a l' Iglesia y l' altre al peu del altar.
 un xiprer a l' un plantaren, vora l' altre un olivar,
 l' un ne creix y l' altre creix — los dos se van abraçar.
 La cançó de Don Lluís—acabada ja n' està.

XIV.

MON PARE NO 'N TENÍA

(Dictada per una dòna de Ribes).

Mon pa-re non-te-ni-a te-ni-a si-noa mi men fan a males
 co-la a a-pendre de lle-gir veri-bi com-bi veri-bi mar-pà gura galle-ni que'n e-res
 to-to-ro-ro-ro-ro que'n e-res tan bon di

Mon pare no 'n tenía—tenía sino a mi;
 me 'n fan anâ a costura—a aprendre de llegir;
 lo mestre qui 'ns ensenya—s' ha enamorat de mi;

me 'n diu a cau d' orella:—¿nina, et vols casâ ab mi?
 —Seré massa xiqueta—que no us sabré servir.
 —Faries com les alfres:—quan me veurás venir
 pararás taula blanca—del bon pa y del bon vi
 y alguna costelleta—pera tu y pera mi,
 y a cada cap de taula—tu plantarás un pi,
 la rama n' es de plata—y la soca d' or fi
 y a la rama mes alta—voltará un remolí.
Xiribí, com bi, xiribá, marxá, guera, gallerí;
que n' eres to, torororo ro—que n' eres tom bon dí.

XV.

QUE REGALADA N' ÉS

(Dictada per una dòna de Ribes.)

Que re-ga-la da n'és vi-la de Ro-do-reda
 sòls pel jo-vent que hi ha principal les don-se-lles jardí de
 tot tu flors tu m'has llençat a per dret jardí de to-le flors

Que regalada n' és, - vila de Rodoreda,
 sòls pel jovent que hi ha principal les donzelles,
 jardí de totes flors—que m' has llençat a perdre.
 Per una que n' hi ha—per nom se 'n diu Roseta,
 se 'n lleva bon matí,—aixís com l' alba trenca,
 y en dona resplandor—per tota aquella celda.
 Son galán ja la 'n veu—enamorat ne queda.
 —Jo 'm moriré aquest any—si no 'm puch casâ amb ella;
 les festes de Nadal—jo no crech que les veja,
 ni les de l' Ascensió—ni les de Cincogesma.
 —Si me 'n vols pentinar—te 'n daré una pesseta.
 N' és dada al interés—n' ha presa la prefeta.
 —Y ahont hi anirem—que la gent no 'ns vegem?
 —A sota d' aquell vern que fa l' ombreta fresca
 —Ay! ningú ens hi ha vist—si no és una perleta.

Bibliografía

LLIBRES:

Geografía General de Catalunya.—Dirigida per En Francesc Carreras Candi.—Quaderns 253, 254, 255 i 256.—Acaba la descripció de les afores de la urb barcelonina i comença la dels antics municipis agregats a la Ciutat dita.

REVISTES:

La Alhambra.—(31 març 1915).—Francisco de P. *Valladar*: Regionalismo andaluz. La opinión de Guichot.—Francisco *Jover*: Notas para una «Historia de Almería» (continuació).—Rafel *Gago Palomo*: Recuerdos de un estudiante. XII.—Cesar *Jiménez de Cisneros*: Canciones íntimas. Cantan las aves: Primavera (poesía).—Angel del *Arco*: Jiménez Campaña (conclusió).—Jordi *Flórez Díez*: Epistolario bibliográfico-educativo.—Josep *Díaz Coronado*: Organización de Museos.—E. *Nadal Peranos*: Nocturno (poesía).—Francisco de P. *Valladar*: Las casas del Chapiz.—Notas bibliográficas.—Crónica granadina.

Grabat: El compás del Monasterio de Santa Isabel.

La Alhambra.—(15 abril.—N.º 433).—V: Para la «Crónica de la Provincia».—Rafel *Gago Palomo*: Recuerdos de un estudiante. XII (continuació).—Benigne *Iñiguez*: Caras (poesía).—Narcís del *Prado*: De otras regiones. ¡Resignación!—Lluís G. *Huertos*: De la región. Los que se van.—Isidre de *Las Cagigas*: Sobre Museos.—Fermí *Requena*: Luchar.—Francisco de P. *Valladar*: Escritores andaluces. Rafael Cansinos-Assens.—R. *Cansinos-Assens*: Poemas en prosa. Noche de domingo.—Notas bibliográficas.—Crónica granadina.

Grabat: Rafael Cansinos-Assens.

La Alhambra.—(30 abril.—N.º 434).—Francisco de P. *Valladar*: Para la «Crónica de la Provincia».—Rafel *Gago Palomo*: Recuerdos de un estudiante. XIII.—Dolors del *Río Sánchez-Granados*: Granada y la Virgen de las Angustias (poesía).—Narcís del *Prado*: La mirada de Jesús.—Albert de *Segovia*: Crónicas minúsculas. Heine y el «Quijote».—

Josep *Sánchez Rodríguez*: Desde Málaga. Historia de una escultura de Mena. — XX.: Aniversario y recuerdo. — *Ozmin el Járax*: Tus ojos (poesía). — *Florestán*: Recuerdos de Sevilla. — S.: El Templo de San Jerónimo. — Notas bibliográficas. — Crónica granadina.

Grabats: La Giralda; La Torre del Oro; Una Cofradía. *La Alhambra*. — (15 maig. — N.º 435). — Francisco de P. *Valladar*: Para la «Crónica de la Provincia». — Francisco *Jover*: Notas para una «Historia de Almería» (continuació). — Rafel *Gago Palomo*: Recuerdos de un estudiante. XIII (continuació). — Narcís *Díaz de Escovar*: Historia breve (poesía). — Manel-Alfons de *Acuña*: Notas de viaje. Un alto en la marcha. — Narcís del *Prado*: La Rosa y la espina. — Jordi *Flórez Díez*: Madrigal (poesía). — U.: De escritores granadinos. Romancero del Gran Capitán. — *Florestán*: Recuerdos de Sevilla. Primavera de 1860. — Notas bibliográficas. — Crónica granadina.

Grabats: Puente de Triana; Ayuntamiento de Sevilla.

La Alhambra. — (31 maig. — N.º 436). — R. *Cansinos-Asens*: Del Regionalismo Andaluz. — Francisco *Jover*: Notas para una «Historia de Almería». — Rafel *Gago i Palomo*: Recuerdos de un estudiante. — Josep *Molero*: Ante la tumba del Rey Don Fernando el Católico. — M.: De historia militar. El Regimiento de Córdoba, 10.º de línea («El Sacrificado»). — Josep *Bellver Cano*: Del Centenario de Cervantes. D. Alonso ¿Quijana? — V.: De arte andaluz. Valdés-Leal. — Alonso Cano. — Notas bibliográficas. — Crónica granadina.

Grabat: Virgen del Rosario.

La Alhambra. — (15 juny. — N.º 437). — Francisco de P. *Valladar*: Para la «Crónica de la Provincia». Las estepas granadinas. — Francisco *Jover*: Notas para una «Historia de Almería». — Rafel *Gago i Palomo*: Recuerdos de un estudiante (continuació). — Josep del *Castillo i Soriano*: Mi Padre (poesía). — M.: De historia militar. El Regimiento de Córdoba, 10.º de línea («El Sacrificado»). — Dolores del *Río Sánchez-Granados*: Varela. Silvari. — Rafel *Gago Jiménez*: ¡Granada! (poesía). — F. *González Rigabert*: El Alma de la Raza. — V.: En el Albayzín. El Algibe de la Vieja. — Notas bibliográficas. Crónica granadina.

— Fora text: Albayzín: El Algibe de la Vieja (grabat).

Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya.—(Abril 1916.—N.º 255).—Amador *Romaní Guerra*: Paleontología de la Comarca de Capellades. Antigues necròpolis.—Antoni *Griera*, prev.: L' estudi de la llengua i l' excursionisme.—Catalunya a les darreries del segle XVIII? Noticia de les Excursions d' En Rafel d' *Amat Cortada i Senjust*.—P. C. i G.: Bibliografia.—Crònica de Centre.—Noves.—Estació meteorològica de Viella.

Grabats: Diversos fragments de paleontología de la comarca de Capellades.—Làmines artístiques de la Secció de Fotografia: Estret de Collagats (Lleida); Riu Llobregat (Cornellà).

Folletí: Taula general bibliogràfica de l' excursionisme català.

Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya.—(Maig 1916.—N.º 256). Francesc *Carrera i Candi*: Introducció de la festa de Sant Jordi en la Corona d' Aragó.—Ramón d' *Alós*: El patronatge de Sant Jordi.—J. *Massó Torrents*: La llegada de Sant Jordi.—Antoni *Griera*: L' estudi de la llengua i l' excursionisme (acabament).—Crònica del Centre.—Noves. Estació meteorològica de Viella.

Grabats: Fris amb l' imatge de Sant Jordi (Gènova).—Combat de Sant Jordi amb el drac (Venecia).—Sant Jordi (Verona).—Imatge de Sant Jordi, existent en l' iglesia de Sant Joàn Evangelista (Parma).—Mapa de les terres catalanes.—Làmina artística de la Secció de Fotografia: Cala «Culip» (Cap de Creus).

Folletí: Taula general bibliogràfica de l' excursionisme català.

Butlletí del Centre Excursionista de Catalunya.—(Juny 1916.—N.º 257). Francesc *Carreras i Candi*: Excursió retrospectiva a la vella Barcelona.—Catalunya a les darreries del segle XVIIIe. Noticia de les Excursions d' En Rafel d' *Amat Cortada i Senjust* (continuació).—L' Oracionaire popular (continuació).—Crònica del Centre.—Noves.—Estació Meteorològica de Viella.

Grabats: La plaça del Angel amb les reformes del segle XIV.—La plaça de Sant Jaume en ses evolucions urbanes, del segle XV al XIX.—Làmina artística de la Secció de Fotografia: Estany de Greguenya (Montanyes Malehides).

Follelí: Taula general bibliogràfica de l'excursionisme català.

Butlletí de l'Associació Excursionista «Avant».—(Abril de 1916.—N.º 22).—Antoni *Cof*: Conferència preparatòria dels Concursos de Sports d'hivern, donada al «Centre Excursionista de Catalunya».—Noticiari.—Obituari.

Butlletí de l'Associació Excursionista «Avant».—(Maig 1916.—N.º 23).—Ullés: Dos dies al Pirineu «acabament».—Un nou element del Excursionisme. —Miquel *Juanola*, Pbre.: L'arbre centenari. Als Infants (poesia).—Noticiari.

Butlletí de l'Associació Excursionista «Avant».—Juny de 1916.—N.º 24.—J. *Fabregat*: En ocasió del mes de Juny. Les fogueres de la vetlla de Sant Joan. S. *Perich*: Excursió al salt de Gualba i al Coll d'En Sala.—E. *Batlle Saqués*: Intima.—L'hivern a l'Egipte. —Noticiari.

Butlletí del Centre Excursionista Montseny.—(Abril de 1916.—N.º 12).—Artur *Cruells*: Memòria de una Excursió a Sant Miquel del Fai.—M. J. *V.*: Les terres den Serrallonga.—Varies.

Butlletí del Centre Excursionista Montseny.—(Juny de 1916.—N.º 14).—Memòria de una Excursió al Pirineu.—Joàn de *Sucré*: Excursionisme i Atletisme.—Varies.

Butlletí del Centre Excursionista Barcelonés.—(Abril de 1916.—N.º 10).—C. E. *B.*: Recollint l'alusió.—M. *Baucells*: Excursió de La Garriga, per Ca'n Valls i les carenes d'En Bosc, a Tagamanent, retornant per Vallcàrcara i Figaró.—M. B. *P.*: Visita efectuada a l'Observatori Fabra.—D. *Llobet*: Secció fotogràfica.—Noves.

Grabats: Tagamanent des de el Collet de les Roques.—Tagamanent: Cà'n Bellver.

Butlletí del Centre Excursionista Barcelonés.—(Maig de 1916.—N.º 11).—Emili *Pellicer i Jeremies*: Ascensió al Cavall Bernat.—M. *Baucells*: Trescant per les Guillerries.—D. *Ll.*: Dia de camp a Cà'n Sabater.—D. *Llobet*: Secció Fotogràfica.—Noves.

Grabats: Escalant el Cavall Bernat (Sant Llorenç de Munt).—La Reira Major i la casa de La Noguera).

Butlletí del Centre Excursionista Barcelonés.—(Juny de 1916.—N.º 12).—M. *Baucells*: Pels macius de Csllsacabra i de la Magdalena.—D. *Llobet*: Secció Fotogràfica.—Noves.

Grabats: Coll de Bracons (Puigsacalm al fons).—Pla Traver, Cingles de Sellent i Puigsacalm desde el Coll de Ciuret.—Santuari de Cabrera.

Butlletí de la Agrupació Excursionista de Reus. (Març de 1916. - N.º 12).—Ricard Ferraté: Excursió a Escornalbou.—Joàn Santamaría Monné: L' Art del bon excursionista.—J. d' Alió: Notes folk-lòriques de les comarques tarragonines.—Noves.

Grabats: Dos d' Escornalbou.

Butlletí de la Agrupació Excursionista de Reus.—(Abril de 1916.—N.º 13).—Lluís Matas: Excursionisme.—X.: Balnearis de Catalunya. El Balneari de l' Espluga de Francolí.—Ricard Ferraté: Excursió a Escornalbou (acabament).—J. d' Alió: Notes folk-lòriques de les comarques tarragonines.—Noves.

Grabats: Diferents vistes del Balneari de l' Espluga de de Francolí.

Butlletí del Centre Excursionista de Vich.—(Vol. XVII).—P.: Exploració d' un dolmen.—Una crònica interessant. Fragments del «Llibre de Notes fet per mi Francesc Joàn lleopart pages de Vilalleons i escrit de ma mia propia», existent en poder de D. Jaume Salvans (acabament).—Fortià Solà, Pbre.: Sobre el retaule major de Santa Coloma Saserra.—J. G. i C., Pbre.: Documentació sobre primitius segells del Capítol de Vich.—L' Iglesia de la Pietat de Vich.—J. C.: Notes d' Arxiu. XIX. Sobre la construcció de la muralla i torres de la Riera.—Nota folk-lòrica. El ballet de Deu.

Boletín de la Real Academia Gallega.—(1.º de abril de 1916.—N.º 104).—Celesti García Romero, S. J.: Una visita a Santa Tecla. - Cèssar Vaamonde Lores. Gómez Pérez das Mariñas y sus descendientes (apuntes històrics y genealògics) (continuació).—Pau Pérez Constantí: Los Colegiales de Fonseca (Apéndice a «Linajes galicianos») (continuació).—De Folk-lore. Cantares populares.—Bibliografía.—Sección oficial.

Folletí: Documentos històrics.

Boletín de la Real Academia Gallega.—(1.º de Maig 1916.—N.º 105).—J. Fernández Gil y Casal: Sobre inculturas rupestres en la provincia de Pontevedra.—Andreu Martínez Salazar: Valladolid.—Cèssar Vaamonde Lores: Gómez

Pérez das Mariñas y sus descendientes (apuntes históricos y genealógicos) (continuació).—Pau Pérez Constantí: Los Colegiales de Fonseca (apéndice a «Linajes galicianos») (continuació).—Sección oficial.—Necrología.

Folletí: Documentos históricos.

Boletín de la Real Academia Gallega.—(1.er de Juny de 1916.—N.º 106).—Andréu Martínez Salazar: Del tesoro de monedas de Algara.—Cèssar Vaamonde Lores: Gómez Pérez das Mariñas y sus descendientes (apuntes históricos y genealógicos) (continuació).—Fr. Atanasi López: Hospital de pobres en la villa de Muros.—Pau Pérez Constantí: Los Colegiales de Fonseca (apéndice a «Linajes galicianos») (continuació).—De Folk-lore: Cantares populares.

Boletín de la Sociedad Aragonesa de Ciencias Naturales.—(Març de 1916.—N.º 3.)—Secció oficial.—Jaume Pujula, S. J.: Notas biológicas. 8. La provocación de raíces adherentes de «*Hedera helix*» L. ¿es efecto del heliotropismo o figmotropismo?—Carles Pau: Notas sueltas sobre la Flora matritense. II.—Plantas de los alrededores de Igualada, recogidas por D. Ramón Queralt y clasificadas por el H.º Sennen.—Joàn Cabré i Carles Esteban: La Vall del Charco del Agua Amarga y sus estaciones de arte prehistórico (con dos figuras).

Boletín de la Sociedad Aragonesa de Ciencias Naturales.—(Abril de 1916.—N.º 4.)—Secció oficial.—Plantas de los alrededores de Igualada recogidas por D. Ramón Queralt y clasificadas por el H.º Sennen.—Listedes plantes observées aux alentours d'Igualada por D. Ramón Queralt Gili, étudiés et publiées par le Frère Sennen; précédée de la liste des principales espèces adventicies naturalisées autour de Barcelonne.—Sección bibliográfica: ¡Recoged minerales!—L. N.; S. J.: Miscelánea. Los piojos.—S. N.: Crónica científica.

Boletín de la Sociedad Aragonesa de Ciencias Naturales.—(Maig de 1916. N.º 5.)—Manuel Nasarre: Comunicado sobre LATHYRUS APHACA S.—José María de la Fuente: Rectificación.—Joaquin M.ª de Barnola, S. J.: Sección bibliográfica. Las estepas de España y su vegetación, por el Dr. D. Eduardo Reyes Prósper.—L. N.: Crónica científica.

Boletín Arqueológico de la Sociedad Arqueológica Tarraconense. (Enero-febrero de 1916. N.º 10).—Jerusalen.

Conferencia del Dr. D. Jaime Valls.—Angel del *Arco*: Pa-seos Arqueológicos por la diócesis de Tarragona. V. (Con-
tinuació).—Excmo. e Ilmo. Sr. Arzobispo Dr. D. Antolín
López Peláez: Museos diocesanos. Discurso en la inaugu-
ración del de Tarragona (continuació).—Crónica.

Boletín de la Real Sociedad Geográfica.—(Segón tri-
mestre de 1915.—Tomo LVIII).—I. Junta general pública
reunida el 27 de marzo de 1916 para conmemorar en su XLº
Aniversario de la fundación de la Sociedad Geográfica de
Madrid, hoy Real Sociedad Geográfica.—Ricard *Bertrán i*
Róspide: Reseña de las tareas de la Corporación.—Odón
de *Buen*: La Ciencia Geográfica en España.—Eloi *Bullón*:
Estado actual de la enseñanza de la Geografía en España.
—Discurso de D. Xavier *Ugarte*, President de la Societat.—
Discurso de D. Juli *Burrell*, Ministre de Instrucció pública.—
II. Lluç *Fernández Navarro*: Estado actual del problema
de la Atlantis.—III. *Glanwill Corney*: Comentarios al viaje
de la fragata *Santa Rosalía*, en 1774, insertos en «The
Geographical Journal».—IV. Mario *Méndez Bejarano*: Bio-
bibliografía hispánica de Ultramar. Estudio de literatura ge-
ográfica española (continuació).

Grabats; Copia reducida de la carta conjetural de At-
lantis.—Carta batimétrica del Atlántico.—Carta batimétrica
de la región de las Azores.—Batimetría del Atlántico entre
los archipiélagos de Madera y Canarias y las costas occi-
dentales del antiguo continente.

Boletín de la Real Sociedad Geográfica.—*Revista de*
Geografía Colonial y Mercantil.—(Març 1916.—Tomo XIII.
—N.º 3).—Ferrán de *Buen*: Observaciones oceanográficas
en la costa de San Sebastián.—E. *Bonelli*: Las posesio-
nes españolas en el Africa occidental. Rio de Oro: Aclara-
ción indispensable.—Actas de las sesiones celebradas.

Boletín de la Real Sociedad Geográfica.—*Revista de*
Geografía Colonial y Mercantil.—(Abril 1916.—Tomo XIII.
—N.º 4).—Ricard *Bertrán i Róspide*: La Geografía del No-
roeste de Europa según Cervantes.—R. B. R.: Crónica
geográfica.—Actas de las sesiones celebradas.—Bibliografía.

Boletín de la Sociedad Castellana de Excursiones.—
(Abril de 1916.—N.º 160).—Joàn *Agapito i Revilla*: Los re-
tablos de Medina del Campo (continuació).—Lluç *Bertran i*

Castillo: Por España (Impresiones de viaje). Semana Santa en Zamora.—*Pinheiro da Veiga*: La Fastigmia. Trad. de Narcís Alonso Cortés (continuació).—Llucià *Huidobro*: Contribución al estudio del Arte visigótico en Castilla.

Grabats: Medina del Campo. Tabla flamenca en la sacristía de Santiago y retablo mayor de San Martín.—Objetos encontrados en Ordejón (Villadiego) y hebilla de cinturón, procedente de Herrera de Pisuerga (Palencia).—Sepulcro de F. González (Covarrubias).—Estatua del Emperador (Clunia).—Objetos encontrados en Herrera de Río Pisuerga.

Boletín de la Sociedad Castellana de Excursiones.—(Maig de 1916.—N.º 161).—Salvador *García de Pruneda*: Un contrabando épico.—Joàn *Agapito i Revilla*: Los retablos de Medina del Campo (continuació).—Llucià *Huidobro*: Contribución al estudio del Arte visigótico en Castilla (continuació).

Grabats: Croquis de la ruta que llevó D. Fernando de Aragón para entrar en Castilla en Octubre de 1469.—Retablo mayor de San Esteban (Valladolid).—Retablo mayor de San Facundo y San Primitivo (Medina del Campo).—Retablo mayor de las Huelgas (Valladolid).—Vista general, fachada y portada de la Iglesia de Zorita del Páramo (Palencia).—Parte anterior y posterior del sarcófago de Briviesca.

Boletín de la Sociedad Castellana de Excursiones.—(Juny de 1916.—N.º 162).—Llucià *Huidobro*: Contribución al estudio del Arte visigótico en Castilla (continuació).—Lluís *Bertràn i Castillo*: Por España (Impresiones de viaje).—Avila.—Joàn *Agapito i Revilla*: Los retablos de Medina del Campo (continuació).—*Pinheiro da Veiga*: La Fastigmia. Trad. de Narcís Alonso Cortés (continuació).

Grabats: Retablo mayor, centro y portezuelas del tríptico del hospital (Medina del Campo).—Sarcófago de Poza de la Sal y cubierta del sepulcro de Cameno.—Detalles del retablo mayor de San Antolín (Medina del Campo).

Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana.—(Abril de 1916).—Estudis dialectals de Sintaxis Catalana. Els *afixes* pronominals davant i darrera el verb. IV. Dos o més afixes davant el verb: prefixes.—V. Dos o més pronoms i partícules pronominals aplegats darrera el verb.—Els Parlamentaris Regionalistes al País.—Una nova trista.

Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana. (Maig i juny 1916).—Una exposició notable.—Per la Llengua Catalana. La Mancomunitat al Govern.—Per la Llengua Catalana. Comunicació de l' Institut d' Estudis Catalans.—Miscelania-bibliogràfica-filològica.—En P. Hjalmar Rokseth.—La Diada de la Llengua Catalana.—Amics morts. Dr. Don Miguel A. Fargas. Mn. Mateu Rotger i Capllonch.—Hi ha o no motiu per seguir publicant aquest Bolletí?—Notes dialectals.—La Llengua Catalana al Parlament espanyol.—La Llengua Catalana i el Govern Francès.

F. S. O.

Concurs de lectura i escriptura catalanes

El dia 12 tingueren lloc els examens sota la presidència del Tribunal calificador constituït per la distingida senyoreta doña Montserrat Vallés, Profesora de Llengua i Lectura de la Escola Normal de Mestresses, i dels senyors D. Magi Morera i Galicia, D. Josep Abalos Bustamante, D. Josep Piñol i Mirada, D. Francisco X. Casals, D. Joan Llorens i Fàbrega i Mossen Lluís Gasol.

Devant de Jurat tant competent, acudirán els 47 inscrits en el Concurs de Lectura i Escriitura, i els nou joves (entre ells una senyoreta) que aspiraven al premi destinat al millor lector. La tasca fou llarga i agradable, per quant els concurrents demostraven per regla general, un coneixement gens vulgar de la nostra hermosa parla, de tal manera que oïrem sovint frases d' admiració davant de la excel·lent calitat de molts exercicis.

Tant fou aixís, que en el moment de fallar, el Tribunal se vegé en la precisió d' ampliar el nombre de premis amb vuit mencions en metàl·lic per a correspondre degudament als esforços dels petits concursants.

El repartiment de premis tingué lloc el dissapte al mati al Saló de Sessions de la Diputació; parlaren el senyor Solé i Olivé, President del Centre Excursionista, en nom de les entitats organitzadores, i el señor Arderiu, en representació de la Associació Protectora de la Ensenyança Catalana.

A continuació, el Secretari del Jurat, senyor Piñol, llegí el veredict, que es com segueix.

NOIS

Primer premi: Joan Giribert Alemany, de Anglesola.
 Segon: Horaci Sabater, del «Liceo Escolar.»
 Tercer: Pere Freixes Fa, de Anglesola.
 Quart: Llorenç Gabás i Roure, de la Graduada de Lleida.
 Cinqué; Albert Gomis Aymá, de la Cultural Catalanista.
 Sisé: Josep Badia Balagueró, de Belcaire.

MENCIONS

Primera: Antoni Pedrós Puigarnau, de Anglesola,
 Segona: Pau Calaff Oromí, de Anglesola.
 Tercera: Josep Arderiu, del «Liceo Escolar.»
 Quarta: Sebastià Pratdepadua Miquel, de Anglesola.
 Cinquena: Martí Merola, del «Liceo Escolar.»
 Sisena: Josep Pinyol Vidal, de la Escola Nacional de Torms.

NOIES

Primer premi: Teresa Bernat Garriga, de la Escola Nacional de Torms.
 Segon: Desert.
 Tercer: Desert.
 Quart: Desert.
 Cinqué: Maria Vila Pinyol, de Torms.
 Sisé: Carme Berga Castells, de Belcaire.

MENCIONS

Primera: Maria Bergés Forés, de la Escola nacional del Almudi.
 Segona: Joana Farrús, de la Cultural Catalanista.
 El premi al millor lector el guanyà D. Ramón Salvador Reales, d'aquesta ciutat, adjudicant-se una menció especial a la senyoreta Magdalena Marqués Bonet, de Belcaire.
 S'otorgaren diplomes a tots els premiats i's repartiren llibres a tots. sense distinció, com a record de la festa.
 Ademés se adjudicaren diplomes als senyors Professors dels alumnes distingits, D. Joan Benet, de Torms; Mossen Aleix Solé, de Anglesola; D. Joan Arqué, de Belcaire;

D. Frederic Godás, D. Antoni Sabater, del «Liceo Escolar»; D. Abelard Peral, de Lleida i a la Associació Cultural Catalanista.

L'eximi poeta, Sr. Morera i Galicia, clausurà l'acte amb un formós discurs, com tots els seus.

L'èxit obtingut enguany, es una prova del acert del Concurs, el qual se repetirà en els anys successius, si be en forma mes ampla i complerta.

Aixis ens ho asseguren.

Noves

El dia primer d'abril aparegué a la nostra Ciutat el setmanari redactat en nostra parla «Catalunya», porta-veu de l'Associació Cultural Catalanista, jove entitat nascuda al escalf patriòtic de la diada de la Llengua Catalana, en la que tan bona part hi va pendre la joventut lleidatana.

L'esmentada publicació no respon a altre objecte que 'l' desig d'aixampar el camp de la seva influencia, escampant arreu de les comarques veïnes, la llevar continguda a les planes del «Catalunya».

Nosaltres coralmment felicitem a la entitat iniciadora, amb la cual ens unèixen fors vincles d'ordre cultural i patriòtic, desitjant que pel be de tots arribi a fruir d'una vida pròspera i rublerta d'energies.

En quant al «Catalunya», corresponem a la salutació que dirigeix a la premsa i ja sab que en nosaltres pot comptar com a ver company de patria i cultura.

El dia 22 d'abril compliren tres anys que la mort ens arrepassà el nostre consoci i excel·lent prosista, el notari En Manel Gaya i Tomàs. El retraç experimentat en la sortida del Butlletí i el fet de no publicar-se durant els anys aludits en el nostre número anterior, han sigut la causa de que no havem pogut dedicar al anyorat amic unes quantes planes de la nostra revista, deure que satisfem avui amb la inserció del article encomiàstic degut a la ploma acreditada d'un individu de la seva familia i la reproducció d'un dels seus celebrats articles més originals i més en consonancia amb la manera d'esser d'aquestes columnes.

Nostre desig era publicar el retrat del bon company que honorem, pero ens ha sigut impossible obtindre 'l en forma que 'ns permetés procurar-nos una reproducció acceptable.

Lleida té encare altre deure amb el cantor dels seus costums; Lleida hauria d'hermosetjar els jardins dels Camps Elisseus amb els busts dels homes que més hagin contribuït a la seva creixença espiritual o material, i el notari Gaya, creiem que hauria d'esser un dels escullits.

Es un exemple que constantment deu oferir-se als joves, per a infiltrar en son cor les altes virtuts cíviques propulsores de l'empenta que fa grans als pobles.

Organitzat pel Cos d'Adjunts, se celebraren els Jocs Florals a la nostra ciutat, ben esplendorosament per cert.

Com de costum, hi assistiren l'Excel·lentíssim Ajuntament i la Diputació provincial, representants de totes les entitats lleidatanes, els ex-presidents del Cos d'Adjunts, el Jurat Calificador i una llúida i selecta concurrència, mes nombrosa si hi cap, que els anys passats.

El senyor Batlle, N'Antoni Agelet obri la festa i el Vis-president, N'Enric Arderiu, feu saber al públic, que el President del Consistori, N'Ernest Moliné i Brasés, a causa d'una greu malaltia en un individu de la seva família, no li era possible concórrer al acte.

Llegí el discurs presidencial N'Antoni Sabater i Mur, el qual fou escoltat amb reverència i religiós silenci. Es un bell parlament en el que enllaça el tema de la turbulenta guerra i el de la poesia, dedicant formosos paragrafs de menyspreu a la primera i un fort regoneixement de dolcesa a la segona, ja que aquesta es la que 'ns donarà la força per a no caure jamai en tant gran desastre i la que 'ns donarà vida sana per al dia en que vingui el suspirat deslliurament.

Fou molt aplaudit.

El Secretari, En Manel Herrera i Ges, llegí la Memoria reglamentaria, la qual es un enlairadíssim discurs patriòtic amb fines ironies endreçades als que menyspreuen la nostra llengua o veuen amb rezel les aspiracions col·lectives del nostre poble.

Dedicà un sentidíssim record al soci poeta i músic senyor Vidal i al fill il·lustre de la ciutat i gran artista, Enric Granados.

Obert el plec corresponent a la poesia premiada amb la Flar natural, resultà ser-ne autor el distingit director del «Diario de Mataró» En Salvador Llanas, qui designà per Reina de la Festa a la formosa senyoreta N' Emilia Jové, la qual amb el ceremonial de costum, passà a ocupar el seti d'honor, acompanyant-la com a dames de Cort d'amor, les senyorettes Lúchiz, Benimeli, Miret, Larrosa, Romero i Fons.

L'Englantina l'obtingué la composició titulada «Mar del Bosch», original d'En Joaquím Riera i Bertràn.

La Viola, correspongué a «La bona padrina» d'En J. M.ª Girona i Cuyàs.

El premi a la prosa científica fou adjudicat al treball: «Fets d'armes d'En Ramón Berenguer IV», qual autor es En F. Salvador i Rosés.

El de la prosa literaria el guanyà N' Eduard Girbal i Jaume, amb «El Captaire».

Tant solemniat festa acabá amb un magnífic parlament de mercés degut al vocal forà, N' Emili Galcerán, obtenint xardorosos aplaudiments. Un estol de joves entusiastes entonà les vibrants notes del himne patriòtic «Els Segadors».

Per uns quants dies hem tingut d'hoste al Capitá General de Catalunya, l'Excm. Sr. D. Felip Alfau, qui per primera vegada visitava la nostra antiga Seu, avui devinguda quarter.

El Sr. Alfau, persona de talent i de cultura, quedà meravellat davant les belleses incomparables del grandióssim monument de la Edat Mitjana i declarà palesament que 'l considerava digne d'esser conservat i restaurat i afegí que posaria tot l'esforç per a que prompte en surti la tropa que s'hi hostatja, a la fi de que l'esmentada joia quedi destinada exclusivament a la contemplació del mon artístic.

Celebrarém de debó que tant bona cosa esdevingui un fet lo mes aviat possible.

El telegraf, amb una cruesa corprenadora, ens anuncia la trista nova de l'enfonzament del vaixell-correu «Sussex» en el que feia el viatge de retorn al continent europeu, el matrimoni Granados-Gal.

Les noves posteriors confirmaren la desaparició de la parella conjugal, que venia orlejada de llorer per un dels publicos

mes exigents en materia artística a la República Nord-Americana, New-York, amb motiu de l'estrena de la famosa «Goiesques».

L'art mundial ha perdut una de les figures de mes gros relleu i nosaltres un dels fills que mes honraren a la nostra ciutat.

Altre dia dedicarem l'espai que mereix l'eximi artista que acaba de passar els llindars de la immortalitat.

En les eleccions generals de Diputats a Corts, Barcelona, cap i casal de Catalunya, ha elegit a D. Magi Morera i Galicia, que figurava en la candidatura de la «Lliga Regionalista» en representació de l'espiritualitat catalana.

No cal dir que trovarem encertada la designació del nostre amic i excels poeta, puig a la gentil i formosa oratoria del digne i estimat President de la Secció Folk-lòrica del nostre Centre, s'hi uneixen dots de talent d'un valor imponderable, un gran amor a les coses de la terra i una ferma i resolta voluntat per a seguir defensant les solucions preconitzades com a salvadores del nostre poble.

Desde aquestes columnes enviem unes paraules d'enhorabona a la entitat que 'l proposà, als ciutadans barcelonins que amb llur vots li donaren el triomf i al bon company de Directiva per la merescuda distinció de que ha sigut objecte.

A darrers de maig visità la nostra Ciutat l'Orfeó cerverí, entitat mereixedora de respecte dins l'art provincià. Essent jove com es, dit Orfeó, presentà un bell conjunt armònic.

Baix la batuta de son Director Mossen Comorera, donà un concert als Camps Elisseus, quedant el public lleidatà, complagut de la tasca dels cantaires, com aixis ho manifestà amb els forts aplaudiments i amb l'entusiasme amb que se'ls premià.

Foren rebuts a l'estació per l'Ajuntament, Diputació, Orfeons, chors i altres entitats. Visitaren acompanyats de tots els qu'els reberen, la Seu antiga.

PUBLICACIONS DEL
CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA

COLECCIÓ del «Butlletí del Centre Excursionista de Lleida».	
Any I	15'00 pessetes
Any II	9'00 »
Any III	9'00 »
Any IV	9'00 »
Any V	9'00 »
EXEMPLARS escadussers de qual- sevol dels números del Any I. . .	1'00 »
EXEMPLARS escadussers de qual- sevol dels números trimestrals dels Anys III y IV.	2'50 »
EXEMPLARS semestrals del any V.	5'00 »
LÁMINA de les pintures rupestres del Cogul.	1'00 »
EXCURSIÓ històrica-artística a Ver- dú, per Enric Arderiu	1'00 »
REGIMENT de preservació a epide- mia o pestilència e mortaldats, per Jacme d' Agramont: amb en- traments de l' Enric Arderiu y d' En Josep M. ^a Roca	<i>Agotat.</i>
NOUS descobriments a Espanya, per Henri Breuil.	0'50 »
L' ANTIGA Seu de Lleida. Frag- ments, per Manel Herrera i Gés.	
La Porta dels Fillols	1'00 »
La Porta de l' Anunciata	1'00 »